№ 683 — 1879 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 11 ԲԻՆԱՇԽԻՆԳԻՀ — ԻԶԻԻՆԱՇԻՒ ՍԷՆԷ

ԱՂՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ
Մէջիտիէ 20 ղրուշաւոր
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԽԶԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԽԶԻՆ
Բոլթա իլէ իրսալ օլունճաղլար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՋԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԻՍ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՕԼԻԹԻԳԻՅԻ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷ ՄԻԼԻՅԻ ՎԷ ՏԱԻՐԻՅԻՅԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒՎՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽՏԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 վէ 3 ի ճնու սահիֆէլէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր:
Մէվատտը ճաֆիայէ տայիր պէնալէր մէճմանէն զապուլ օլունճաղ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ, իստէ օլունմայանաղ:
Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Խտարէխանէսի վէ մանթպասար, Սթամպօլոա Պասալը Ալի ճատտէսինատ Էսկի Պասալը Զապթիյէ սոզաղը քէօշէսինատ Նումէրօ 8 տէ տիր: — Ղազէթանրն ումուրու իտարէսի վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիյէյի մէվատտո հագգընա, Միւսիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիյէի մէքեաթիպլին տախի անրն ճամբնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԱՆԷ 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԻԽԹԱՐ

Թաչրա ապօնէլէրիմիզին էքսէրիսի հէնուզ ապօնէ պէտէլէրինի կէօնտէրմէմիշ օլուպ, պու թէէխիւրին իսկ պիզէ քի ալիս ղարարը մուճիպ օլաուզունատան, պէտէլաթը մէգքիւրէնին պիրա թէէխիւր իրսալը խասսէլէն թէմէնի օլունուր:

Պու միւնասէպէթլէ չունու տախի իլավեթէն պէեան իտէրիզ քի, պիր էրլուգ ապօնէ օլան զէվաթա «Ֆիչաթուն պէյ իլէ Բադըմէք.» հիքայէսինի, իրրամիյէ օլարագ, վէրմէքտէ տեվամ իտէյօրուզ:

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Լօնտրատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆ, ինկիլթերրա իլէ Ֆրանսանն մէսայիլի մուալլագա հագգընա Պապը Ալիյէ մուհիմմաղաղը թէպլիղաթ իճրա իթտիքլէրինի պէյան իտիյօր:

Մալիւմտիւր քի, տեվլէթը Օսմանիյէճէ մէսայիլի մուալլագա, պաչլըճա մալիյէ իլէ Եունան մէսէլէլէրի տիր. պինաէն ալէյհ մէգքիւր իքի տեվլէթին թէպլիղաթը տախի պու իքի մէսէլէ հագգընա օլսա կէրէք տիր. թէլէկրաֆքն բէվիշինտէն տախի անլաշըլան պու տուր:

Մէգքիւր թէլէկրաֆ, Պապը Ալինին վէրտիյի ճէվապըն մէմնունիյէթի մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ օլուզունու, վէ Պապը Ալիճէ պու իքի մէսէլէ հագգընա եէնի պիր մէսէք իթթիխաղ օլունաճաղընը տախի պէյան իտիյօր:

Մալիւմ տիւր քի, Պապը Ալի մալիյէ մէսէլէսի հագգընա էճնէ գիլէրէ միւհթաճ օլմայուպ, տախիլի պիր իսթիգրազ իլէ միւզայիգայի հազրէյի տէջ իթմէք վէ էճնէպլիլէրին միւտախէլէսինէ իհթիյաճ պրագմագսըզը, ահվալը մալիյէսինի ըսլահ իլէմէք մէսէլէքինի թութմուշ տուր:

Պու մէսէլէքին իսկ, ճիտտի վէ խալիսանէ պիր սուրէթտէ հարէքէթ օլունուր իսկ, տեվլէթի հագգընա բէք խայրը օլաճաղընը, վէ պունտան պաչգա սէլամէթ թարիգի պուլունմայաճաղընը տէֆթէլէ պէյան իթմիշ օլտուղումուզտան, Պապը Ալինին պու մէսէքտէն վազ կէչմէսինի արզու իտէնլէրտէն տէյիլիզ. պինաէն ալէյհ մէգքիւր թէլէկրաֆտա պէյան օլունան թէպտիլի մէսէլէք թէէնինի վէ կէվշէքլէյին իսթիճալ վէ զայրէթէ թէպտիլ օլունմասընան իպարէթի օլաճաղընը մէմնուլ իտէրիզ:

* * *

Եունան մէսէլէսինէ կէլինճէ՝ պունտա տախի Պապը Ալի բէք պէօյիւք իթիտալ վէ մուվաֆագաթ կէօսթէրէրէք, Էրզրումն իխթարաթընը գապուլ իթմիշ, վէ 13 իւնճի բրօթօգօլու էսաս թութարագ, միւզաքէրէյէ կիրիշմէյէ բիզա վէրմիշ վէ հաթթա պունուն իւզէրինէ Լէրօբա տեվլէթլէրի՝ Աթինա գապինէթօսունա թէպլիղաթը բէմամիյէ իճրա իտէրէք իթիտալ վէ մուվաֆագաթը թավսիյէ իթմէյէ լիւզում կէօրմիւշ օլտուղլարընտան, մէմուլ իտէրիզ քի, ինկիլթերրա իլէ Ֆրանսա պու պապտէ Պապը Ալիյի թաղեիդէ իհթիյաճ կէօրմէզլէր. օլսա օլսա՝ պու մէսէլէնին պէօյլէ սերբէսճէմէսի պրաղըմայրպ, պիր սաաթ էվվէլ պիթիրիմսինէ զայրէթ իտիմէսինի իխթար իտէպիրլէր:

Հագիգաթէն պու մէսէլէնին հայլինէ մէմուր օլան գօմիսիոնը մախսուս պու գատար վազըթտան պէրու իճթիմա իթմէքտէ օլտուղու հալտէ, էլան զաթը մէսէլէեէ կիրիշէմէյիպ, պիր թագըմ մուդատտէվէլէր իլէ օղրաշմագտա պուլունտուղունտան, վէ պու իսկ պու մէսէլէնին պէլքի իլք պահարա գատար պէօյէ մուալլագ գալմասընը մուճիպ օլաճաղընտան, միւզաքէրաթին թէսրիի իչիւն էրօբա տեվլէթլէրի վէ խուսուսի իլէ պու մէսէլէեէ էն ղէյատէ զի մէտխալ օլան Ինկիլթերրա իլէ Ֆրանսա տեվլէթլէրի պիր թագըմ իսթարաթը տօսթանէտէ պուլունսալը ֆէնա իթմիշ օլմազլար. անճագ պու իխթարաթին եալընըզ Պապը Ալիյէ տէյիլ, Ալթինա գապինէթօսունա տախի իճրա օլունմասը լազըմ կէլիր. չունքի Օսմանը գօմիսէրլէրինտէն զէյատէ Եունան գօմիսէրլէրի միւզաքէրաթին թէէխիրինի տալէթ իթմէքտէ տիրլեր:

* * *

Ասիայի Վասաթիտէ Մերվէշէհրինին Ռուսլարը զապթընա կէչմէսի մատտէսինին նէ գատար էհէմմիյէթի օլաճաղընը եազմըշ իտիք. Պունուն իւզէրինէ, Ասիայի Վասաթիտէ Ռուսլար իլէ Ինկիլիզլէր պէյնինտէ պէօյիւք պիր միւսաատմէ զուհուրինէ ինթիզար օլունուրօր իսկ. անճագ պու տէֆա ալընան թէլէկրաֆլար՝ չէհրը մէգքիւրը Ռուսլարթարաֆընտան զապթ օլունմասը հավատիսինի թէզվիլ իթմէքլէ պէրապէր, Ռուսլարը չէհրը մէգքիւր էօնիւնտէ մաղլուպ վէ բիճարէ մէճպուր օլտուղլարընը վէ գէյը կէչիրմէք իւզրէ Հաղեղ ատնիզլինէ տօղրու չէքիլտիքլէրինի պէեան իտիյօրլար:

Ռուսլարըն բիվայէթ օլունան ղալիպկյէթի էէրինէ՝ մաղլուպիէէթլէրինի պէեան իտէն թէլէկրաֆ՝ պիր եէրտէն կէլմիշ օլայրը, բէք տէ սահիհ նազարը իլէ պագրլամայաճագ իսկ տէ, պու խապէր, Պէրլին իլէ Լօնտրատան վէ Հինտիսթանատան տախի վէրիլտիյինտէն, սըհհէթինէ չիւսկէ օլունամաղ:

Էկէր Ռուսլարըն Պահրը Հաղէզ տօղրու չէքիլտիքլէրի տախի սահիհ իսկ, իլք պահարա գատար Ասիայի Վասաթիտէ Ռուսլար իլէ Ինկիլիզլեր պէյնինտէ պիր վուգուսաթ զուհուր իթմէէճէյի անլաշըլըյօր:

* * *

Ռուսիանընը Պալթիկ ատնիզի սէվահիլինտէ էհտիսի Ալման պուլունան այալէթլէրատ Ալմանճանընը Թահսիլինի մէն իլէ՝ էրէտոյէ օլմադ իւզրէ Պապը Ալիյէ մանֆասալ պիր լայէհա թագտիմ իթմիշ տիր:

—Յուրիա վիլայէթինտէ պուլունան թէլէկրաֆ մէմուրլարը՝ ախիրէն մաաշլարընճա իճրա օլունան թէնգիհաթը գապուլ իտէմէյէճէքլէրինի հիւքիմէթը մահալլիյէյէ պէյան իտիւպ, օն կիւնէ գատար թաթիրի մէմուրլարէթ իտէճէքլէրինի տախի արզ էյլէմիշլեր տիր:

—Սթամպօլոան ալաֆրանկա հոկտ 13 թարիխլյէ ատիտէքի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տրր.

«Մուսուլման վարիտ օլան թէլէկրաֆլարա կէօրէ, Շեյխ Ապտուլլահ իլէ շիմտիկի գատար վուգու պուլան միւքեալէմաթ սէմէրէսիդ գալմըշտրր: Իսկան էվվէլքի շիտտէթլէ տեվամ իթմէքտէ տիր: Պաղտատ վալիսի օն օն պէշ թապուր տահա Մուսուլա իրսալ իթմէէէ էմր ալմըշ տրր: Քիւրտլէր թա Մուսուլուն եադընընա կէլիպ հէր նէվի զասպ ու գըթալը իճրա իտէեօրլար: Հէվալիտէ օլան գարիյէլէրատ քիմսէ գալմամըշտրր:»

—Ումուրու մալիյէ հագգընտա պարարդըմըզ մալիւմաթա կէօրէ՝ թէպչէտտիւլաթը ախիրէի վիւքէլատան մուգատտէմ մալիյէ նէղարէթլինին թանզիմ իթտիյի լայէհանը պաղը թաատիլաթլա մէվդիի իճրայէ գօնուլմասը հագգընտա հէնուզ միւզաքէրէ օլունույօր իմիշ:

—Կէչէնտէ գօմիսէրլիք մէմուրիյէթիյէ Սիսամ ատասընա կիթմիշ օլան Գօսթաքի Անթօբուլօէֆ. պու տէֆա Յէրսատտէթ ավտէթ իտէրէք, միւտտահի ումումի մէմուրիյէթի ասլիյէսինէ միւպաշէրէթ էյլէմիշ տիր:

—Յունքի կիւն Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրի մապէյնէ կիթմիշլիսէ տէ, իսթիֆասը գապուլ օլունուպ օլունմատըզընա տայիր պիր մալիւմաթ ալընամամըշ տրր:

—Յունքի Նիսսէսիմիզտէ Եունան գօմիսիոնունուն եա պու կիւն վէ եախօտ եարըն իճթիմա իտէճէկինի եազմըշ իտիք: Մուախխարէն ալտըղըմըզ մալիւմաթը մէվսուգէեէ կէօրէ, գօմիսիոնու մէգքիւր եարընքի ճուսմա կիւնիւ Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինին սահիլսանէլէրինտէ ագտը մէշվէրէթ իտէճէք տիր:

—Սաարը էսպագ միւթէրճիմ Մէհմէտ Բիշչալի բաշա հազրէթլէրինին էլան Մաղնիսատա օլուպ, կէչէնտէ Պուրնապատտա պիր գօնագ իսթիճար իթտիկինի վէ օրատա իգամէթ իտէճէկինի եազմըշ իտիք: Իգմիր կաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, բաշչի միւշարիլէյ հազրէթլէրի պու նէյէթլէրինտէն վազ կէչիպ, գըշը Մաղնիսատա կէչիրէճէքմիշ:

—Խարիճիյէ թէրճէմէ գալէմի միւտիրի Տավուտ էֆէնտինին պիր մէմուրիյէթը միւհիմմէի մախսուսէ իլէ տիւնքի կիւն Անթինայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտիյի իշիտիմիշ տիր:

—Հայտար բաշա իլէ Գատը քէօյ արասընտա քեային պիր սէպէպ պաղչէսինին միսսիէճիրի պուլունան Ռում միլլէթինտէն պիր շախսըն իքի օղլու, բէտէրլէրինին իլերուտէ քէնտիլէրինէ ինթիգալ իտէճէք օլան մէրասալարընտան տօլայը, պիրդիրլէրինտէն նէֆքէթ իթմէքտէ պուլունտուղլարընտան, պունլարտան պիրի էվվէլքի կիւն սէրբէստ օլարագ, կէչիպ պիրատէրինին պիր գաչ եէրինտէն ճէրհ իթմիշ տիր: Ճանի տերտէսթ օլունմուշ. մէճրուհէն եարալարը աղըրճա իմիշ:

—Էվվէլքի կիւն Գալաթատա 115 եաչընտա պիր եահուտի վէֆատ իթմիշ տիր:

—Տիւն սապահ էրքէնտէն Պէյօղլունտա Արզան սօգաղընտա իքի խըրսըզ պիր խանէ դաբուսունու չալարագ աշմատըգլարը-նը կէօրիւնճէ, զըրըլա գաբույու գըրմըշ էշերի կիրմիշլեր, վէ խանէ սահիպի օրատա պուլունմայըպ պէպէկմէշլէրէ տապանճա իլէ թէհտիտ իտէրէք, իքի պիլէզիք, պիր ալթուն միտալեօն վէ պիր գաչ քիւրէ զասպ իտիւպ ուավուշմուշլար տրր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաթրիգ Ամեն. Նէրսէս Սըրբազան հայրէթլէրի Արարատեան վէ Կիլիկեան վէ Դպրոցասիրաց—Արևելեան ընկերութիւնլարը մէնֆաաթ վէ թէրաքգիսի իչիւն վեհ. կաթողիկոս հազրէթլէրինին հրմայէսինի իլթիմաս իթմիշ, վէ մէղքիւր ընկերութիւնլարա մուալէնէթ իթմէք իչիւն միւշարիլէյհ հազրէթլէրընին Ռուսիաճա միմբին օլան հէր թէտպիրի իթթիխաղ էյլէմէսինի, վէրուսիա միլլէթաչլարընմընը իանէի նազարտիյէտ պուլունմանլարընը թավսիյէ վէ նասիհաթ պույուրմասընը ըրճա էյլէմիշ տիր:

—

Սթամպօլ մէքթէպլէրի իչիւն օլտուղու կիպի, Արարատեան, Դպրոցասիրաց-Արևելեան, Կիլիկեան վէ սայիր ընկերութիւնլարընն թաշրատա քիչատ իթտիքլէրի մէքթէպլէրին ուլումի տինիյէ տէրսլէրի տախի մահալլի առաջնորդլարընն թահթը նէզարէթինտէ պուլունտուրմասը կրօն. ժողով թարաֆընտան գարարլաշտրրըմըզ վէ պու գարար մէղքիւր ընկերութիւնլարա թէպլիղ օլունմուշ տուր:

—

Մարաշտան պու տէֆա թարաֆըմըզա եազըլան պիր մէքթուպուն մէալինէ նազարէն, պաչ գօմիսէր Սայիտ բաշա հազրէթլէրի սուլհ բօլիթիգասընա սիւլիք իտէրէք, էհալինին թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլմադտա իմիշ:

Զէյթունու մահպուսին պիր խթիտա թագտիմ իտէրէք, հիւքիմէթը Սենիյէնին մէրհամէթ ուատալէթինի թալեպ իմիշլեր տիր: Բաշչի միւշարիլէյհ հազրէթլէրի, կէրէք մահպուսինի մէրգումմ վէ կէրէք հէնուզ տազարտա պուլունանլար իչին Պապը Ալիտէն աֆիվ ումումի թալեպ իթմիշ, վէ պիչարէ Զէյթունու-լար պու տէֆա տախի Բաթրիգ Ամեն. Նէրսէս Սրբազան հազրէթլէրի մապէյնէ կիթմիշլիսէ տէ, իսթիֆասը գապուլ օլունուպ օլունմատըզընա տայիր պիր մալիւմաթ ալընամամըշ տրր:

—Տիւնքի Նիսսէսիմիզտէ Եունան գօմիսիոնունուն եա պու կիւն վէ եախօտ եարըն իճթիմա իտէճէկինի եազմըշ իտիք: Մուախխարէն ալտըղըմըզ մալիւմաթը մէվսուգէեէ կէօրէ, գօմիսիոնու մէգքիւր եարընքի ճուսմա կիւնիւ Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինին սահիլսանէլէրինտէ ագտը մէշվէրէթ իտէճէք տիր:

—Յարը էսպագ միւթէրճիմ Մէհմէտ Բիշչալի բաշա հազրէթլէրինին էլան Մաղնիսատա օլուպ, կէչէնտէ Պուրնապատտա պիր գօնագ իսթիճար իթտիկինի վէ օրատա իգամէթ իտէճէկինի եազմըշ իտիք: Իգմիր կաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, բաշչի միւշարիլէյ հազրէթլէրի պու նէյէթլէրինտէն վազ կէչիպ, գըշը Մաղնիսատա կէչիրէճէքմիշ:

—Խարիճիյէ թէրճէմէ գալէմի միւտիրի Տավուտ էֆէնտինին պիր մէմուրիյէթը միւհիմմէի մախսուսէ իլէ տիւնքի կիւն Անթինայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտիյի իշիտիմիշ տիր:

—Հայտար բաշա իլէ Գատը քէօյ արասընտա քեային պիր սէպէպ պաղչէսինին միսսիէճիրի պուլունան Ռում միլլէթինտէն պիր շախսընը իքի օղլու, բէտէրլէրինին իլերուտէ քէնտիլէրինէ ինթիգալ իտէճէք օլան մէրասալարընտան տօլայը, պիրդիրլէրինտէն նէֆքէթ իթմէքտէ պուլունտուղլարընտան, պունլարտան պիրի էվվէլքի կիւն սէրբէստ օլարագ, կէչիպ պիրատէրինին պիր գաչ եէրինտէն ճէրհ իթմիշ տիր: Ճանի տերտէսթ օլունմուշ. մէճրուհէն եարալարը աղըրճա իմիշ:

—Էվվէլքի կիւն Գալաթատա 115 եաչընտա պիր եահուտի վէֆատ իթմիշ տիր:

—Տիւն սապահ էրքէնտէն Պէյօղլունտա Արզան սօգաղընտա իքի խըրսըզ պիր խանէ դաբուսունու չալարագ աշմատըգլարը-նը կէօրիւնճէ, զըրըլա գաբույու գըրմըշ էշերի կիրմիշլեր, վէ խանէ սահիպի օրատա պուլունմայըպ պէպէկմէշլէրէ տապանճա իլէ թէհտիտ իտէրէք, իքի պիլէզիք, պիր ալթուն միտալեօն վէ պիր գաչ քիւրէ զասպ իտիւպ ուավուշմուշլար տրր:

Պիզ հուրրիյէթը էֆքէարը թագեիդ իտէմէյիզ. հալ պու քի պիր մէմուր՝ հագգանիյէթի քէնտի էֆքէարընա ֆէտտա իտէր իսկ, պունուն մուղայիրի ատալէթ վէ մէտէնիյէթ օլտուղու, վէ հուրրիյէթը էֆքէար օլմայրպ ատէթ թարաֆիկիրլիք վէ տահա տօղրուսու ինսաֆսըզլըգ օլտուղունու իլանտէն կէրի տուրմայրզ:

Մ. Թրօթթըրը էրմէնիլէրէ մուհապէթի եօգ իմիշ, բէք ալալքին պունուն սէպէպի աճապա նէ՞ տիր, էրմէնիլէրտէն պիր ֆէնալըգ մը՞ կէօրմիշ, եօգսա էրմէնիլէրին հալը զարուրէթի նէֆրէթինի՞ մի միճիպ օլմուշ տուր:

Էրմէնիլէրտէն պիր քէօթիւլիք կէօրմիշ օլտուղունու խայալըմըզտան պիրէ կէչիրէմէյիզ. էկէր էրմէնիլէրին հալը զարուրէթի վէ սէֆալէթի՝ նէֆրէթինի մուճիպ օլմագտա իսկ, պունուն տա սէպէպի քէնտի սէվտիյի ֆիւրսէտը իլէ էրմէնիսթանտա մէվճուտ օլան սուլ իտարէ տիր:

Էկէր Մ. Թրօթթըր պէօյլէ պիր մուհիմմ վէ նազիք մէմուրիյէթտէ պուլունմուշ օլմազսա իսի, պիզ իչէ պու գատար էհէմմիյէթ վէրմէճէքտիք. ֆագաթ շուրասընը նազարը տրգագթա ալմայը տրր քի, մէթպուը օլան Ինկիլիզ հիւքիմէթինէ իրսալ իթտիյէ բաբրթօլարտա, շիպգէհեղ էֆքէարը մուճիպլինճէ մալիւմաթ վէրմէքտէ օլտուղունտան, պունուն Ինկիլթերրաճա պիր թագըմ սուլ ֆէհմի մուճիպ օլաճաղը շիպգէհտէն վարէսթէ օլմազլա, պուպապտէ մէրճիինին պիր թէտպիր իթթիխաղը լազըմ տէյի հաթթա էլզէմ տիր:

—

Եէտի գուլէտէքի Ս. Փրկիչ հաթախանէսինին էճզաճը չըրաղը նասըլսա էլինի պիր զէհրիլի իլաճա պաթրրարագ սօնգրա տա • էլինէ կէօղունիւ օվալամըշ օլտուղունտան, կէօզիւ անիտէ ագմըշ վէ ալիլ օլմուշ տուր:

ԹԱՍՇԻՀ

Տիւնքի Նիսսէսիմիզտէ Ազգային գրամնատա Վէնէտիկ Մխաբանութիւնունա տայիր եազըլան ֆիգրանրն պէչինի տաթրընտաքի «Էրմէնիէրէնէ» քէլիմէսի սէհվէն «Էրմէնիէրէ» տվիրմիշ օլմաղա, թահրիֆինէ միւսարէտտի օլունուր:

Օրթաքեոյտէ սաքին Յօքթօր Հէքիմեան, իր ամէթկեանընը Պէյօղլու Յօղրու եօլրն իթթիխալինտէի Յովհ. Ոսկերերան քրիսէսի ճատաչէրնտէ քնային Ն. 9 խանէյի նագլ իլէմիշ օլտուղունու բաղպէթլու միւշթերիլերինէ իլան իտէր:

30—6

ԵԻՆԷ ԸՍԼԱՀԱԹ

Արթզգ ըսլահաթ իճրասը իչիւն պէքլէնիլճէք պիր չէյ գալմասը։ Պունտան էվվէլ Եունան մէսէլէսի իլէ սայիր պաղը մէսաիլին խթամ պուլմասնա ինթիղար օլու�նարագ, օնլարըն իքմալնտան սօնրա ըսլահաթ իճրասընա պաշլանըլճաղը սէօյլէնիլիյօր իտի։ Պիզ օ վագրէթտան պու ֆիքրին տօղրու օլմատըղընը պէեան իթմիշ, վէ ըսլահաթ իճրասը իչիւն հիչ պիր չէյ պէքլէմէեիպ, հէման թէչէպպիւս իթմէք լազըմ կէլտիյինի տէֆաթլէ սէօյլէմիշ իտիք։

Նիհայէթ մէսէլէլէրին իքմալնէ ինթիղար իլէ, պիր սէնէյի միւթէճավուզ վագրթ կէչիրիլտիքտէն սօնրա պու կիւն անլաշըլը քի, մէսէլէլէրին իքմալնէ պէքլէնիլիր իսկ, պիր տէվվէթ հիչ պիր վագրթ մէսէլէլէրտէն խալի գալմայաճաղը միւնասէպէթի իլէ, հիչ պիր վագրթ ըսլահաթ իճրա օլունմամաղ իգթիղա իտէր։ Պուրասը պու կիւն բէք ալա անլաշըլտըղընտան, Եունան մէսէլէսինին հալլի՝ պունուն իչիւն թէչէքքիւլ իթմիշ օլան գօմիսիօնա վէ Պաղանլարըն իչղալի մէսէլէսի իլէ սայիր պաղը մէսէլէլէրին հալլի տախի զէմանա հէվալէ օլունարագ պիր թարաֆտան տախի ըսլահաթ իճրասընա պաշլանըլճաղ իսթէնիլիյօր։

Ինկիլթէրրա բարլամէնթօսու՝ պիզտէ ըսլահաթ իճրասընա միւպաշէրէթ օլունմատըղընը կէօրէրէք, պի հագդըն թէլաշ իթտիյի, վէ պունուն սէպէպինի սօրտուղու հալտէ, տէվլէթը միւշարիլէյհանը վիւքէլասը ըսլահաթը թէէխիր իտէն էսպապատէն տէմվուրարագ ճէվապ վէրիյօր, վէ նէվէնմա պու թէէխիրաթա հագը նաղարը իլէ պագբյօրլար իտի։

Արգատաչարբմըզտան պաղըը բարլամէնթօ ադասընը թէլաշլարընա հիտտէթ իտէրէք, ինկիլթէրրա վիւքէլասընը վէրտիքլերի ճէվապլարը թահսին իտէյօրլար իտի։ Ինթիմալ քի պիզիմ սէրքեարտէ պուլունան րիճալ տախի ինկիլթէրրա վիւքէլասընը օ նութգլարընտան ճէսարէթ ալարագ, ըսլահաթ իճրասընա ճէէլէ պույուրմայօրլար իտի։ Լաքին պիզ բարլամէնթօ ադասընը թէլաշլարընը տայիմա հագը կէօրիւպ, պիզէ օլան մուհապպէթլերինտէն իլէրի կէլտիյինէ հիւքմ իթմիշ, վէ ինկիլթէրրա վիւքէլասընը ճէվապլարընը՝ պու տէվլէթին պիզիմ էյլէյիմիզի իսթէմէյիպ, Շարգտա քէնտինճէ պիր խաֆի ֆօլիթիգասը պուլունմասընա համ իթմիշ իտիք։

Շիմտի տախի պու ֆիքիրտէյիզ։ Եալընըզ ինկիլթէրրա տէյլ, Ավսթրիա վէ Ալէմանիա տախի տէվլէթի Օսմանիյէնին իլէրիյէ կէթմէյիպ, տայիմա պէօյլէ պիր հալտէ գալմասընը, վէ քէնտիլէրինէ հէր վագրթ միւտախալէյէ սէպէպ վէ ֆսէլահիյէթ վէրմէսի իլէ, պիրէր պիրէր թէքմիլ մէմալիքինի էլինտէն չըգարըպ ալմալարընը արզու իտէյօրլար։ Ընճաղ պունու չիմտիտէն եարամայաճագլարընտան, միւրուրը զէման իլէ վէ վէսիլէ պուլտուգճա իճրա իթմէք իսթէյօրլար։

Իզթէ Էվրօբա տէվլէթլէրինտէն հէր պիրինն Շարգ հագդընտա այրըճա ֆիքր ունիյէթի պու իքէն, պիրիպիրինն նաղարընտա ինսաֆը վէ հագդանիյէթբէրվէր կէօրիւնմէք իչիւն, հէր պիրի հագդտան տէմ վուրարագ, Շարգըն սատատէթը հալինի արզու իթտիյինի պէյան իլէ, ճիւմլէսի պիրտէն օլարագ, Պապը Ալիյէ ըսլահաթ իճրասընը թէքլիֆ իտէյօրլար։ Ըսլահաթ իճրասընը թէքլիֆ իտէյօրլար, չունքի շիմտիյէ գատար կէօրտիւքլերի թեճրիւպէլերտէն՝ պիզիմ բէք տէ ըսլահաթ իճրա իտէմէյէճէյիմիզի անլամըշլար։ Վէ պինաէն ալէյհ պիզտէն ըսլահաթ մէմուլ իթմէյօրլար։

Էվհասըլ Էվրօբա տէվլէթլերի պիզէ ըսլահաթ թէքլիֆ իտէյօրլար։ Լաքին պիզիմ ըսլահաթ իճրա իթտիյիմիզի դալպէն իսթէմէյօրլար։ Իզթէ ինկիլթէրրա վիւքէլասընը պիզիմ ըսլահաթըմիզը թէէխիր իտէն սէպէպլէրէ հագդ վէրմէլէրի իլէ, բարլամէնթօ ադասընը թէլաշընը թէսքին իթմէյէ չալըշմայարը՝ պիզէ օլան մուհապպէթլերինտէն իլէրի կէլմէյիպ, պէօյլէ պիր նիյէթը խաֆիյէտէն իլէրի կէլիյօր։ Բարլամէնթօ ադասընը հագդըմըզտա պիզէ ահը կէօրիւնէն սէօզլերի՝ քէնտիլէրինին պիզէ օլան մուհապպէթլերինտէն, վէ ինկիլթէրրա վիւքէլասընը պիզէ խօշ կէօրիւնէն ճէվապլարը՝ քէնտիլէրինին հագդըմըզտա օլան սուի նիյէթլերինտէն իլէրի կէլիյօր իտի։

Պիզ տայիմա թաթը սէօզէ ալտանմայրպ, չիֆանընն ահը իլահլարտա պուլունտուղու ֆիքրինտէ սապիթ գատէմ օլտուղումուզտան, թա օ վագրթտան ինկիլիզ տիրօմաթլարընը սէօզլերինտէն պիր իզթիալ գօգուսու տալբյօր։ Վէ սէրքեարտէ պուլունան զէվաթա՝ պէօյլէ սէօզլերէ գաբբըմայբպ։ Վէ հիչ պիր չէյ պագմայբպ, հէման ըսլահաթ իճրասընա թէչէպպիւս իթմէլերինի իսթաբ իտիյօր իտիք։

Պու կիւն ագբպէթ տէվլէթ տախի մէսէլէլէրին պիթմէեէճէյինի, վէ ըսլահաթ իճրա իթմէք իչիւն մէսէլէլէրին պիթմէսինի պէքլէմէք՝ ըսլահատան սարֆը նաղար իթմէք տիմէք օլտուղունու անլաեարագ, ըսլահաթա կիրիշմէք իսթէէօր։

Պունտան տօլայը հէյէթը վիւքէլայը թէպրիք իթմէքլէ պէրաբպէր, պունու ալթը այտան պէրու սէօյլէմէքտէ սէպաթ իթմիշ օլտուղումուզտան, ադբպէթ ֆիքրիմիզին սէվապ չըգմասը իլէ տէ իգթիկար իտէրիզ։

Հաթթա էն միւհիմ մէսէլէլէր աչըգ օլսա պիլէ, ըսլահաթ մատէսինին հէր մէսէլէտէն թադիմ օլունմասը իգթիղա իտէր։ Ըսլահաթ իճրա իթմէք իչիւն հիչ պիր չէյ պէքլէնիլմէյի, հիչ պիր տագիգա զայ իտիլմէյի տիր։ Զիւնքի սայիր մէսէլէլէրին պիր վագրթ սօնրա հալլի տախի միւքին օլտուղու հալտէ, ըսլահաթն պիր միւտտէթ տահա թէէխիրի՝ տէվլէթճէ բէք վէխիմ նէթիճէլէր կէթիրէպիլիր։ Պիզիմ հագդըմըզտա վէխիմ օլաճագ օ-օլան պու նէթիճէլէր՝ պաշդալարը հագդընտա ֆայիտէլի օլապիլէճէյինտէն, պիզ ըսլահաթ իճրա իթմէք իչիւն, պաշդալարընը թէչվիգաթընա մունթազը օլմամալըբը, պէէքի պիլ աքս պաշդալարընը պիզի ըսլահաթ իճրասընտան մէն իթմէք իւզրէ, պիր թագրմ մէսէլէլէր չըգարմալարընտան իհթիրազ իթմէյիյիզ։

Էվրօբա պիզէ ըսլահաթ իճրա իթմէք իւզրէ պիր մէօհլէթ վերտի։ օ մէօհլէթին պիթմէսինէ սապրբսրզզրգ իլէ մունթազը պուլունույօր։ Վէ սուրէթա պիզիմ ըսլահաթ իճրա իթմէքլիյիմիզի իսթէյօր կիպի կէօրիւնիյօր իսկ տէ, հագիգաթտա պիզիմ պու ըսլահաթը իճրա իտէմէմէքլիյիմիզի վէ օնուն իւզրինէ քէնտիլէրինին իսթէիքլէրինի եաբայա վագրթ վէ ֆըրսաթ պուլմալարընը արզու իտէյօրլար։

Պինաէն ալէյհ պիզ վար գուվվէթիմիզի պաղույա վիրիպ, պու մէօհլէթ պիթմէզտէն էվվէլ, ըսլահաթը միւքէմմէլէ իճրա իթմէլիյիզ քի, օնլարըն քէնտի մագէսէլէրինի իճրա իթմէլէրինէ վագրթ վէ ֆըրսաթ գալմասը։ Պիզիմ ըսլահաթը թամմէ իճրա իտիւպ, ատէթա Էվրօբանըն տուրտուրարագ, խթիգպալինի թէէմին իտէճէլէր տիր։

ՄԷԲԵԱԹԻՊ

Թրապիզօն մուխպիրիմիզտէն 4 հոկտ. թարիխլէ ալտըղըմըզ մէքթուպ տըր։

Կէչէն այն եանի սեպտեմբերին 29ունճու ճումա իրթէսի կիւնիւ, Ամեն. Յորիսեան Սրբազան հաղրէթլէրի պուրայա վարել օլտու։ Վադաս միւշարիլէյ։ հաղրէթլերինին պու թարիգէ կէլիպ մահալը մախսուսունա կիտէճէկի պիր միւտտէթտէն պէրու սէօյլէնիլմէքտէ իտի, վէ պիր իքի տէֆա տախի չու եա պու վաքօր իլէ կէլմէքտէ տիր տէյու ալտանըմըզ իտի։ Էշսիրի մէմլեքէթ ճիմլեթէն, ֆէվգէլատէ մութանթան սուրէթտէ իսթիղպալէ հաղրլանմըզ իտի իսկ տէ, եէմմը թէչրիֆլերինտէ հէմ սահիհէն կէլէճէկի մէճհուլ վէ հէմ տէ հավա զայէթ պօզուգ վէ եաղմուրլու օլտուղունտան, պիլաքս էհալիի մէմլեքէթ միւթասավվիր թաագիմին իճրասընա մուվաֆֆագ օլամատըր։ Պունունլա պէրաբպէր եինէ վաքօրը մէղքիւր լիմանա լէնկիրէնտաղ օլուր օլմազ, միւթէհայիդան վէ մուրախաս էֆէնտիլէր հաղարաթը իլէ, տիկէր իրտէն էհալի իսթիղպալ իտիւպ իքէլէյէ կէօթիւրիւլէն էսպի մախսուսէրիւքիւլէ տօղրուճա մուրախասանէեէ կէօթիւրիւլտիւ։ Էրթէսի բաղար կիւնիւ քիլիսէտէ պիր միւէսիր վազ վիրուպ, տէվլէթը մէթպուէմիզ իթաաթ վէ իլտիմ վէ մէտէնէնիյէթէ դայրէթ իթմէքլիք ֆէերիզէսինի թավսիյէ վէ նասիհաթ իյէտի։ Միւշարիլէյհ հաղրէթլերի պիր իքի կիւնտէն կիտէճէյինի պէեան իլէ իդֆայի վէտա իյէտի իսկտէ, քիլիսէտէն սօնրա միւթէպէրան մուրախասանէյէ կիտուպ լաագալ պէշ օն կիւն իսթիրահաթ իյէմէսինի ըչճա իյէմէլերի իւզերինէ, միւշարիլէյհ էհալինին պու արզուսունա մուվաֆֆագաթ իտուպ, պու կիւն եանի բէնչէնպհկ կիւնիւ դատընլար իչիւն մախսուսէն պատարագ իտուպ, բաղար կիւնիւ տախի էրքէքլեր իչիւն իճրա իտէճէկինի վատ իյէմիշ տիր։ Մուսմիլէյհ մէքթէպիմիզի թէչրիֆ իտուպ, պունուն հալինի արզու ու ամրգ թէագիդ իտէրէք, շակիրտանը տախի թէչվիգ իյէմիշլեր տիր։ Մէմլեքէթիմիզ Ռում մէթրօբօլիտի էֆէնտի հաղրէթլերի տախի միւշարիլէյհէ հէկէթը միւթէպէրանը իլէ իճրայի խօշամիտյէ կիթմիշ, վէ Խրիսեան հաղրէթլերի տախի մուսմիլէյհ մէթրօբօլիտ էֆէնտիյէ խատէի վիգիթա իյէմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ հաղրէթլերինէ միլէթճէ հէր նէ գատար թաագիմ վէ թէքբիմ իթտէք, եինէ զէրրէ գատար վաճիպէի թէչէքքիւրի իյֆատա զայրը միւգթէտիր օլտուղումուզ ատրքեար իսկ տէ, տօղրուսու միւթէպէրանըմըզտան հէրքէս իյֆայի վազիֆէ զըմընտա հէր կիւն պէգմը ղայրէթ իյէմէքտէն կէրի տուրմամագտա արբյար։

Իզմիր մուխպիրիմիզտէն 5 հոկտ. թարիխլէյէ ալտըղըմըզ մէքթուպ տըր։

Պունտան ագտէմ զաղէթայը միւթէպէրինիզին պիր նիսխէսինտէ, Օսմանը բօսթանանէլէրինին պաղը մահալտէ վագը օլան ինթիզամըղըղընտան տօլայը, թարաֆը ալինիրտէն հագդը օլարագ Բօսթանանէ նէզարէթինին նաղարը տրգգաթընը ճէլպ իրթմիշ օլտուղունուզ կաղէթանընը օգ.ույանլարա մաղիմ տիր։ Իզմիր միւլհագաթընտա բօսթանանէլէրին ինթիզամըղըղընտան տախի պաղը թարաֆլարան թէչէքքի սէտալարը իչտիրմէքտէ տիր, քի պու ուղղունուղղուգլարտան պիրինի պէր վէճէհի աթի տերճ իթմէնիզի վէ թարաֆընըզտան տախի իճապ իտէնլերին նաղարը էհմիյէթլերինի տավէթ իչիւն զլյրինտէ միւթալաա պուեուրմանըզը բէճա իտէրիմ։

Շէօյլէ քի, ապօնէլերինիզտէն պիր զաթ պէրաի մասլահաթ Մաղնիսայա վէ օրատա պիր խայը միւտտէթ իգամէթ մէճպուր օլաճաղընտան, զաղէթալարը օրայա կէօնտէրմէքլիյիմ իչիւն բէճա իթմիշ օլմազլա թարաֆըմըզտան տախի մուվաֆֆագաթ օլունուպ, մուճիպինճէ իճրա օլունմագտա իտի։ Պու քէրէ մումայիլէյհտէն ալտըղըմ պիր մէքթուպտա, իբի հաֆթատան պէրու քէնտիսինէ կէօնտէրմէքտէ օլտուղում կաղէթալար կիւնիւնտէ թէսլիմ օլունմատըգտան մաատա, բէք չօգ տէֆա աչըմըզ վէ օգունմուշ վէ իւչ վէ պաղէն պէշ կիւնտէն սօնրա քէնտիլէրինէ թէսլիմ օլունույօր իմիշ։ Իմտի պու նիզամըղըղգտան տօլայը, պունտան պէօյլէ դէղէթալարընը կէօնտէրմէմէմի թէէքիտէն եաղմշ օլտուղունտան, տէրհալ իզմիր բօսթա մէմուրունա քէյֆիեէթը հալի չիֆահէն նագլ վէ լաճէշքիլերիմի պէեան իտէրէք, բօսթանանէտէ պիր մէմուրուն պու միսիլլիս իրթիքեաբը ասլա ամֆվ օլունմայաճաղընը տէրմիյան էյլէտիմ։

Վիլայէթիմիզ տախիլինտէ քեաին Գըրդ Աղաճ գասապասընտա եէնիտէն նասպ օլունան Նայիպ էֆէնտի հաղդընտա խուսուսի կէլէն մէքթուպլարտա վէ կէրէք կէլէն եօլճուլարընն նաղլինէ նաղարէն, մումայիլէյհին հաղդանիյէթբէրվեր վէ զայէթ զիյատէ տիրայէթլի պիր քիմիանէ օլտուղու վէ խուսուսի իլէ քէնտի մէճլիսինտէ օլան քեաֆֆէի ումուրը ասլա վէ գաթա միւսլիմ վէ դայրը միւսլիմ ֆարգ իթմէյրէք ճիւմլէ հագդընտա հագդանիեէթլէ մէմուրիյէթինի տէվամ, վէ քեաֆֆէի ահալինին հիւսնիւ թէվճէճիւհինէ մազհար օլտուղունու պէեան իլէ մէքթուպտա խիթամ վէրիրիմ։

Թէրճ. Էֆէնտի։— Բօսթաճա կէրէք պուրատա վէ կէրէք թաշրատա մուխապէրաթըմըզտա պիր կէօնա ինթիզամըզլրգ վէ ույղունուզլուգ վար իսկ քէնտիլէրինէ խապէր վերմէմիզի, միճեէտտէէն ումումբօսթալար միւֆեթթիշլիյինէ նասպ պույրուլան Մուրատ էֆ. խասսէթէն մաթպաամըզա իսթար իթմիշ օլմաղլա, պիզիմ շիմտիկի պուրատա պիր ույղունուզլըզա օղրամատըզմըզը եաղարագ, թաշրա ապօնէլերիմիզին պու պապտէ պիր թէչէքքիլերի վար իսկ պիլտիրմէլերինի կէչէն նիսսէսէլերիմիզտէն պիրիսինտէ իլան իթմիշ իտիք։ Իզթէ պու տէֆա իզմիր մուխպիրիմիզ պունա պիր պաշլանկըճ իտուպ, Մաղնիսա բօսթանանէսինտէն շիքայէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, պունու էֆ.ի միւշարիլէյհին նաղարը տիգգաթընա արզ իտէրէք, մէզքիւր ույղունուզլուգուն էօնիւնիւ ալաճաղընը գավիէ մէմուլ իտէրիզ։

ԹԻՐՔԻ ՍԻԼԱՀ ՄԱՏՏԷՍԻ

Արա սըրա, մուհարեպէլէր վէ մուհարեպէ մէսարիֆաթը եիւդիւնտէն հէր մէմլեքէթ էհալիսինին տիւչար օլտուղու միթենկիվ խասարաթ տէրլնաթը իտիլէրէք, ումումէն օրտուլարը եա պիթիւն պիթիւնէ լաղվ վէ եաֆսատ միւսավաթէն թագլիլ իթմէք մէսէլէսի մէվգիի պահսա գօնտուղու մալիմ տիր։ Հաթթա, էկէր եանըմաղ իսէք, պունտան պիր գաչ մահ մուգատտէմ Ալէմանիա բարլամէնթօսունտա պէօյլէ պիր թէքլիֆ վագի օլուպ բէտտ իտիլմիշ իտի։ Պու մէսէլէնին տերճէճի էհէմմիյէթինի տերմէեանա հաճէթ եոգ տուր։ Էկէր մուհարեպէ ուսուլունու լաղվ վէ եաֆսատ օ ուսուլուն հաթթա միւթեմէմտին ատտ օլունան չու ասրըմըզտա միճիպ օլտուղու զարարլարը թագլիլ իթմէնին եօլու պուլունուր իսկ, հաճէթ եոգ տիմէեէ քի թէրագգբեաթը ումումիյէ պիր զաթ տահա արթար, վէ հէր տէվլէթին վէ հէր միլլէթին օ եիւզէն իթտիյի պունճա զարարլար եանլարընտա քեար գալը։ Պունունլա պէրաբպէր, տօղրուսունու սէօյլէմիշ օլմաղ իչիւն տէմէլիյիզ քի, Պիզմարգլար վէ կօրշագօֆլար տէվրինտէ պու կիպի ինսանիյէթբէրվերանէ թէչէպպիւսլէր պէքլէմէք զայիտ տիր։

Հէր նէ հալ իսկ, ինկիլթէրրատա հէր չէյ միթինկլէրին իչինէ կիրէպիլիր օլտուղու կիպի, պու մէսէլէ տախի ախիրէն միթինկին պիրիսինտէ մէվգբի պահսա գօնտու։ Ռօբրինկթը չէհրինտէ ադտ իտիլէն վէ պիր թագմ բարլամէնթօ ադասընը հազը պուլունմուշ օլտուգլարը իչ պու պէօյլէ միթինկտէ, Մր. Ռիչարտ նամ զաթ, հարպ ուսուլունան տօլայը հաթթա ինկիլթէրրատա իտիլէն ճէսիմ մէսարիֆաթը զիբր իթտիքտէն սօնրա, տէտի քի 1816 սէնէսինտէն, եանի Պէօյիւք Նաբօլէօնուն իքինճի տէֆա տիւշիպ, Սէնթ Էլենայա նէֆի իտիլմէսինին իրթէսի սէնէսինտէն չիմտիեէ տէկին ինկիլթէրրա իչին «ասայիշ տէվրի» ատտ իտիլմիշ օլտուղու հալատ, ինկիլթէրրա պու 63 սէնէ զարֆընտա 73 (եէթմիշ իւչ) մուհարեպէ իթմիշ տիր։ Խրիսթիյան տէվլէթլէր միլէօնլարճա թէպատ լարընն թէէտիյէ իթտիքլէրի վէրկիլէրին էն պէօյիւք գըսմընը ալաթը թախրիպիեէ իքմալ վէ իսթիհզարը իչիւն դուլլանըյօրլար, վէ ճինսի ինսանը թէլէֆ իթմէք մէմուրիյէթի իլէ քիւլլիյէթլի ատէմլէրէ թախիմ վէրիյօրլար։ Ցօն 25 սէնէ զարֆընտա Խրիսթիյան տէվլէթլէրին իթտիքլէրի մուհարեպաթտա իքի միլէօնտան գիյատէ ատէմ թէլէֆ օլմուշ, վէ 1-ը մէլէոնկիզ միրասը սարֆ իտիմիշ տիր։ Տէվլէթլէր վուգու պուլան մուհարեպէլէրինէ խիթամ վերտիքտէ ասսայիշ սէնէլերի, օ մուհարեպէլէր եիւզինտէն մէմլեքէթլերինին տիւչար օլտուղու խասարաթը թամիրէ վէ քէնտի պէյնլերինտէ միւսալէմէի թէսիսինէ գուլլանըլճաղ եէրտէ, միւսթագպէլէն վուգու պուլաճաղ մուհարեպաթ իչիւն շէտիտ թէտարիքեաթ իճրասընա սարֆ օլունմագտա պուլունմուշ տուր։ Լօրտ Տերպի վագթըյլա տէմիշ իտի քի, Լուրօքատա սիլահ թալիմի էյրէնմիշ ագալլի օն միլէօն ատէմ վար տըր, վէ թայշ տահա իլէրի կիտիպ, պու ասքէրլերին մըգտարը օն իքի միլէօն օլտուղունու պէեան իթմիշ իտի։ Պէն տէ տերիմ քի (տեր Մր. Ռիչարտ) հէր հալտէ չիմտիկէրօքատա սիլահ ալթընտա պէշ միլէօն ատէմ պուլունմագտատրը վէ պու ատէմլէր իչիւն սէնէվի 500միլիօն ֆունկ. լիրասը սարֆ օլունույօր։ Իշ պու թէտարիքեաթը ասքէրիյէ, ասայիշի վիգայէ իտէճէք եէրտէ, պիլաքս, մուհարեպէ թահրիք իտէյօրլար։ Մր. Ռիչարտըն պու լագըրտըսը բէք տօղրու տուր։ Չօգ տէֆա պիր տէվլէթ, սայիր պիր տէվլէթին իճրա իթտիյի թէտարիքեաթը ասքէրիյէյի, մուհարեպէյէ սէպէպ իթթիխաղ իտէր, վէ հաթթա պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ աղգամըշ իտի քի բրէնս Պիզմարգ Ֆրանսանըն թէտարիքեաթը ասքէրիյէսինի սէպէպ վէ տահա տօղրուսու պէհանէ իթթիխաղ իտէրէք։ Ֆրանսայա դարշը իլանը հարպ իտէճէք իտի, ֆագաթ իմբէրաթօր Ալէքսանտրըն թէվասսութու իլէ, պու մուխթարանը էօնիւ ալընը։

Մր. Ռիչարտ նութգունա տէվամ իտէրէք Լտէր քի, Էվրօքա գարասընտա պուլունան պաղը պէօյիւք տէվլէթլերին հարպճուլյանէ մէսլէքլերի սէմերէսի օլարագ, տայիմա օ տէվլէթլերին ահալիսինտէն պիր գըսմը մէմալիքի սարէրէյ հիճրէթ իթմէքտէ տիրլեր, վէ եէրլերինտէ տուրան ահալի տախի, հիւքիմէթլերինէ գարշը սուի թասավվուրլար գուրյօրլար։ Էյէր պու թէտարիքեաթը ասքէրիյէյէ սարֆ օլունան ճէսիմ սէրվէթլեր, ինսան ճինսինին իհթիյաճաթընը իքմալէ վէ ահալինին հալինի ըսլահա վէ ֆուգարանըն իսքեանը իչիւն միւնասիպ էանիյէ ինչասընա վէ թալիմ ու թէրպիյէնին թէվսիիրնէ իսթիմալ օլունսա, Էվրօքանըն եիւզիւ պիւթիւն պիւթիւնէ թէպտիլ օլուպ, ատէթա պիր ճէննէթ տէօներ։ Պինաէն ալէյհ, տեր Մր. Ռիչարտ, էյէր սարիլէր թարֆընտան պանտ մուավէնէթ օլունուրսա, բարլամէնթօնուն էօնիւմիւզտէքի իհթիմալընտա թէքլիֆ իտէճէյիմ քի, — «Գրալիչա «հաղրէթլերինէ պիր արիզ թագ«տիմ իտուպ, բէճա իտէլիմ քի, «թէտարիքեաթը ասքէրիյէլերինի «ումումէն վէ այնի վագրթտա «թագլիլ իթմէլերի (ազալմալա«րը) իչիւն Էվրօքանըն սաիր հիւ«քիմէթլերի իլէ միւզաքէրաթա «կիրիշսին։» Էյէր պէօյլէ պիր թէչէպպիւս իճրա օլունուպ, թէտարիքեաթը ասքէրիյէյնին նըսֆը մըգտարը օլսուն թագլիլ օլունուր իսկ, ֆագլա գալաճաղ ագչէեր իլէ նէլէ՞ր եաբըլմազ։

Մր. Ռիչարտ նութգունա տէվամ իտէրէք, ինկիլիզ հիւքիմէթինին խարիճի բօլիթիգասընը

գրիթիգա իթմիշ իսէ տէ, օրասը պահսրմըզը խարիճինտէն օլտու ղունտան, տէրճինտէն սարիը նա զար իթմիշիզ տիր։

ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆ

Էրզրումտան հոկտ. 12 թարիխիյէ Մ.ԱԼԻԻ։ դէ- Գուեբսէ եաղըլան պիր մէքթուպտան աթիտէքի ֆըզրալարը թէրճէմէ իտէրիզ։

«Էրզրում ըսլահաթ գօմիսէրլերի չէհրիմիզէ օ տէրէճէ զեյնէթլէ տաիսիլ օլմուշ իտիլէր քի, էօյլէ պիր գապուլա նայիլ օլմագ, բէք ազ բաշալարա գըսմէթ օլմուշ իտի։ Ահալի խէլասքեարլարը կէլիյօր տէյի զանն իթմիշ իտի։ Հալ պու քի չիմտի ահալինէն իւմիտլերի պօշա չըգմշ տըր վէ գօմիսէրլեր նուֆուզլարընը զայպ իտէյօրլար, վէ ահալի, չիմտիեէ տէկին նիչէ գօմիսիօնլարտան գաթը իւմիտ իթմիշ օլտուղու կիպի, անգարիպ պու ըսլահաթ գօմիսիօնունտան տա գաթը իւմիտ իտէճէք տիր։

«Գօմիսիօնունն հուզուրունա չըգան իշլեր մյանընտա Քղի գազասընընն իշինի զիքր իթմէք իստթէրիմ քի, հէպսինտէն աշիքար պիր տավա օլտուղունտան, էյլեր ազ չօգ իճրաի ատալէթ միւրատ օլունույօր իտի իսէ, տէրհալ իճապընայպագըլմագ ֆըզ իտի։ Ուչ սէնէտէն պէրու Քղի պէյլերինին (էրմէնիլերէ) իթտիքլերի զուլմլար վէ հագարէթլէր չու սոն իւչ սէնէ զարքընտա էյտէն մալիւմ օլմուշ իտի։ Թահզըզաթը միւթեազըպ թահզըզաթ իճրատիւլմիշ, գօմիսիօնը միւթեազըպ գօմիսիօն կէօնտէրիլմիշտիր, ֆագաթ հիչ պէրիսինտէն տէ պիր խայր հասըլ օլմատը։ Ֆագաթ պու տէֆա ըսլահաթը լաղըմէյի իճրա իթմէք մէմուրիեէթիյլէ պիր գօմիսիօնը ալի (գօմիսէրլեր) կէօնտէրիլմիշ օլտուղունտան, Քղի մէսէլէսի օ գօմիսիօն հուզուրունա արզ օլունտու։

«Զավալը Քղի քէօյլիւլերի հէր չէյլերինի պրագըզ, ելէմնաք հալլերինի հիքեայէ իթմէք իչին պուրայա կէլիրլեր։ Քէնտիլերին ատտ իթտիքլերի կիպի, պու «Պէօյիւք Գօմիսիօն» ուն իճրաի ատալէթի իտէճէյինտէն էմին օլտուղլարընտան, էօյլէ չէյլեր մէյտանա չըգարտըլար քի, մէճալիսի մահեալիյէ հուզուրունտա պէեանա ճէսարէթ իթմէկէճէքլեր իտի։ Պու քէօյլիւլեր ֆագիր օլտուգլարը հալտէ պու պէօյիւք չէհիրտէ հաֆթալար վէ հաթթա այլարճա տօլաշըրլար։ բարալարընը սարֆ իտէրլեր վէ պագէն խասթէլէնիրլեր։ հաթթա իչլերինտէն էօլէն տէ օլուր։ Ատէմ գաթլինտէն վէ հէթքի ըրզտան պաշլայարագ քիւչիւք սըրգ աթլարա կէլինճէյէ տէկէն հիչ պիր ֆէնա չէյ եօգ տուրքի պու պէյլեր ալէյհինտէ իսպաթ իտիրմիշ օլմասըն։ հալ պու քի օ պէյլեր «եալան տըր» տիմէքտէն պաշգա պիր ճէվապ վիրէմմէքտէ տիրլեր։ Պու Քղիլիլերին տավասը կիպի պիր աշըգ տավանընն պու տէրէճէ սիւրիւնճէմէտէ գալմասը բէք զիատէ միւճիպի իսթիզրապ տըր։ Շուրասը տա վարտըր քի Քղի գայմագամը կէօրիւնիւչէ նազարէն տօզրու պիր ատէմ օլուպ, վէ պէյլերտէն վէ ալչագճա օնլարընը թարաֆընը թուրթան պաղը ատէմլերտէն մաստա ումում ահալի օ գայմագամտան մէմնուն պուլունուպ, պու զաթ պէյլեր ալէյհինտէ պաղը իլամը վէրտի իսէ տէ, պու ատէմլեր գօմիսերլերին կէլմէսինտէն պէրու բարա գուվվեթիյլէ մահեալիմիզ մահբէմէլերինէ տախիլ օլապիլմիշ տիրլեր։ Պու կիպի չէյլերէ պագարագ, էրզրում հիւքիւմէթի իւզերինտէ տէ պէօյիւք գապահաթլար վարտըր։ Գօմիսերլերին էֆքեարընճա պու պէյլեր մահքէմէլերտէ մուհաքէմէ վէ հիւքմ օլունմալը տըրլար։ Հալ պու քի, պիր մահտան պէրու մուհաքէմէլեր օլունույօր իսէ տէ, հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլտուղու եօգ տուր։ Վէլհասըլ, էյլեր պու Քղի իչի կիպի ալէմին էօնիւնտէ պուլունան պիր իշտէ իճրայի ըսլահաթ օլմազ իսէ, ահվալը հաղըրէնին ըսլահ օլուճաղընա տայիր հեր նէվ իւմիտ պիհուտէ օլաճաղը տէրքեար տըր։»

Թարիխ աղէթասընընն Պուքրէշ մուխպիրի հոկտ. 12 թարիխիյէ չէքտիյի թելէկրաֆընտա, Շարգտա քէօրէքլերին քէսրէթի մէսէլէսինէ տայիր աթիտէքի ֆըզրայը եաղըյօր։

«Վիւքլատան Մ. Գրեցիւլէսգօնուն էնիյտէսի տիւն սապահ Պուքրէշ օթելլերինտէն պիրիսինտէ քէնտի նէֆսինէ սուի գաստ իթտի։ Պու պէտալաթ ատէմի պիր գաչ կիւն մուգատտէմ պիր գուտուրկան քէօրէք ըսըրմըշըտը, վէ իւզերինտէ ֆէնա ալէամէթլէր կէօրտիւյունտէն վէ բէք զիյատ իսքէնճէ չէքիպ նիհայէթի իֆագաթ պուլամաեաճաղընը անլատըզընտան, պըշագլա էօմրինէ խիթամ վէրտի։ Պիւթիւն Շարգ, լիւզումսուզ քէօրէքլեր սիւրիւլերի իլէ տօլու տուր, հալ պու քի ինսան ճինսինին մէնաֆիի իչիւն, պունլարը թէլեֆ իթմէք ֆարզ տըր։ Քէօբէք տէրիսինտէն էլտիվէն եաբանլար, Ռումանիատա վէ Թիւրքիատա էյի պիր իշ կէօրէպիլիրլեր։»

Պէրլին ահտանամէսինին 29 ընճը պէնտի միւճիպինճէ, Պար (Ան թիվարի) չէհրի Գարատաղա թէրք օլունմաղա պէրապէր, Գարատաղն տօնանմասը պուլունամայաճաղընտան, գարանթինա վէ կէօմրիւք զապթասընը իճրա իթմէք Ավսթրիայա իհալէ օլունմուշ իտի։ Պու տէֆա Ավսթրիա վէ Գարատաղ հիւքիւմէթլերի պու պապտէ ագաը միւզաքերէ իտէրէք պէյնէրինտէ իթթիֆագ հասըլ իթմիշլեր, վէ Ավսթրիա տէվլէթի Գարատաղա օլան հիւտնի թէվճճիւհինտէ մէպնի, Պերլին ահտանամէսինտէն միւնպաս օլան հուգուգունու բէք միւթէտիլ սուրէթտէ խսթիմալ իթմիշ տիր։ Պաէզին զապրթայի պահրիյէյի իֆա իթմէք իւզրէ, Պար լիմանընտա պիր քիչիւք Ավսթրիա վաբօրու լենկերէնտաղ պուլունաճագ տըր։

ՇԱՐԳԻ ՐՈՒՄԷԼԻ

Կոչ. նամ Ռուս կաղէթասը Էսկի-Զաղրա մուխպիրինտէն ալտըղը պիր մէքթուպտա պէր վէճհը զիյր եաղըմըշ տըր։

«Պուլկարլարընն Միւսլիմանլար հագդընտաքի մուամէլէլերի Ռումելիի Շարգի իչիւն պիր մէսէլէի հայաթիյէ օլուպ, պուլունտուղում եէրլերտէ միւտագգիտէ թահգիգի ահվալէ չալըշըրմ։

Իսլիմեա հապսխանէսինտէ իհթիյարլար վէ չօճուգլար տաիսի պուլունուպ, պունլարա եալընըզ գուրու էքմէք վէրիլմիյի ճիհէթլէ, քէյֆիյէթ պիլմասա նաղարը տըգդամըմը ճէպզ իյէտի։ Մէմլէքէթը մէզքիւրէ վուգուաթընա թէքմիլ մալիմաթըմ օլմագ իչիւն, հէր էօնիւմէ կէլէնտէն իսթիֆսարը ահվալէ պաչլատըմ։

Թիւրքճէ պիլմէեյիմէ վէ էյէր մայթիմնտ պիր Պուլկար թէրճէման պուլունտուրսամ, պանա թէպլիղաթտա պուլունաճագ օլան իսլամլարընն սէօզլերինի թէպտիլ եյէյէճէյինէ պինանէն, եալընըզ Պուլկարլարընն իսպարաթը իլէ գանաաթա մէճպուր օլտում։ Պու սուրէթլէ իթթիյամ թահգիգաթը միւպալաղասընը օլարագ, զիյրտէ պէյան իտէյօրում։

Իսլիմեատէ Միւսլիմանլարընն եալընըզ գատընն վէ չօճուգլարը՝ հէնուզ տէրուինտէ Պուլկար պուլունան Միւսլիման խանէլէրինտէ իսքեան իտիրմիշ օլուպ, պէօյիւք էրքէքլերէ կէլինճէ, պունլար սալխանէ վէ պու կիպի բիս եէրլերտէ իգամէ իտիրմիշլեր տիր։

Հիւքիւմէթ մէմուրլարընընն վէ խուսուսա իսլիմեատէ հաքիմլիք իթմէքտէ վէ միլլի գօմիթէ իլէ միմնասթիգ ճէմիյէթինին ըրյասէթինտէ պուլունմագտա օլան հաճի Ցիմիթրի Պոյաչիդին թահրիքեաթը իլէ, Պուլկարլար՝ Միւսլիմանլարա հիչ պիր իշ վիրմէմէքտէ օլաուղլարընտան, վէ հաթթա քէնտիլերինէ էքմէք վէ սայիր հավայիճի զարուրիյէ պիլէ սաթմագ իսթէմէմէքլերինտէն, վէ Միւսլիմանլարընն հիչ պիր շէյէ մալիք օլմայըպ, հիւքիւմէթ տախի քէնտիլերինէ եէվմի վէրտիյի թայինի պիր բէքքիմէթէ թէնզիլ իյէտիյինտէն, պունլարընն ա բասընտա իսհալ, գըթլըգ, վէ թիֆօ շիտտէթլէ իճրաի հիւքմ իտէյօր։

Պու մէզալիմին՝ Իսլամլարընն էմլաքընը թահրիրէն Պուլկարլարա թերքէ մէճպուր օլմալարը իչիւն իյգա իտիրմէքտէ օլմասը միւհթէմէլ տիր։ Պուլկարլարընն էֆքեարընճա՝ քէնտիլերինէ թէրէթթիւպ իտէն մաղարրաթ վէ խասարընթազմինի անճագ պու սուրէթլէ միւմքին օլապիլէճէք տիր։

Պու տագիդ վէ նամուսքեարանէ ֆիքր իսէ, իտտաահ թաղմինաթ եօլունտաքի մէթալիպ՝ քէնտիսինէ արզ օլունան մէրգում Հաճի Ցիմիթրի թարաֆընտան մէյտանա չըգարըմըշ տըր։ Մէրգում՝ Զէրդաս նամրահիպէնին եանընտա պունու պիզզաթ իթիրաֆ իյէտիյի ճիհէթլէ, իսմինի նէչր իտիյօրում։

Պուլկարլարա իրասը մաղարրաթ իտէն՝ պու տէֆա վաթանլարընա ավտէթ իտէն Միւսլիմանլար տէյիլ իսէ տէ, պունլարընն հէրսի պիր ճինստէն օլտուգլարը իչիւն, պայգալարը թարաֆընտան իյրաս օլունան մաղարրաթ, պունլարա թազմին իթտիրիմէք մագուլ կէօսթէրիլիյօր։ Վէ էյէր քէնտիլերինէ էքմէք վէրիլիպ պէսէնիլսէ, մալիք օլտուգլարը արազիյի սաթմաեաճագլարը վէ ինսանը՝ էլինտէքի էշայը պիր գաչ ղուրուշ վէ հաթթա պիր բարչա էքմէք իչիւն սաթմայա մէճպուր իտէճէք եալընըզ աճլըգ օլտուղու պէեան օլունույօր։ Էկէր պիր Միւսլիման միւքիւնիւ սաթար վէ եա սէնէտ վէրիր իսէ, անճագ օլ վագըթ հուրրիյէթինէ նայիլ օլուպ, պաշէն տախի պիր իշ

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔԲԱՐ ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Թունանընն աշաղքի ճիհէթինտէ օլան ասքէրին ամէլիյաթը.—Բադարճզ մուհարէսէսի։

(681 Նոյեմբերի դէլմ)

Թարիթինօ ալայը իլերկյէ տօզրու թէքէյէ եագլաշըրգտա, Մըսըր բիյատէ գօլլարը, մէզքիւր ալայըն սօլ թարաֆը իւզերինտէ Զէրնի-Գուրկանթապիսընա տօզրու իլերլէմէքտէ իտիլէր։ Ժէնէրալ Նիլսօն Պորտինօ ալայլրա պիր պաթարեա թօքճույա Զէրնի-Գուրկանը գարշըսընտա պիր մէվգի թութմալարընը էմր իտէրէք, օնլարը տէրագապ իլերկյէ սիւրտիւ. պու սուրէթլէ մէզքիւր թէքէյի զապթ իթտիքլերինտէ, պիր թարաֆլարը՝ թիւրքլերին սաղտա օլան պաթարեալարընն աթէչինէ հէտէֆ օլտու. Ժէնէրալ Նիլսօն պունու կէօրիւնճէ, էմր իտուպ, Թարութինօ ալայընն պիր թապուրունը տէօրթ գրթա թօքլա պէրապէր պաշգա ճէպհէյէ նագլ իթտի, վէ օ հալտէ ավճըլարլա թօքճուլար կիւղել պիր աթէչ իտէրէք Մըսըր ասքէրինին Զէրնի-Գուրկանա տօզրու հարէքէթլերինի մէն իթտիլեր։

Պու էսնատէ Բէշիա բաշայա պիր խայլի իհթիյաթ ասքէրի վիրուա իթտիկինտէն, բաշայի միւշարիլէյհ սաղ ճիհէթտէ պուլունան պիրինճի թարութինօ թապուրունը էյիճէ սրգըշըրմաղա պաշլամագտա իտի։ պու մէվգիտէ մուհարէպէ բէք շէտտա իտի։ Մըսըր ավճըլարը՝ քիւլլիյէթլի գօլլարտան մուավէնէթ պուլարագ, Ռուս գօրտօնունա բէք եագլաշմագտա իտիլէր, լաքին մէզքիւր Ռուս գօրտօնունա տէրագապ եարտըմ Եէթիշէրէք, տիւշման գօլլարընն իւզերինէ շէտտա պիր աթէչ եաղըրըրլըգ, տիւշման տէֆաթլէ թէլեֆաթը վաֆիրէ իլէ կէրի շէքիլմէյէ մէճպուր իտիլի։

Ժէնէրալ Զիմմէրման թիւֆէնքվէ թօք սէսինի ալընճա, Զայիր-Օրմանտան Դարա-Քիլիսէնին սօլ թարաֆընա իւչ պաթարեա թօքլա իքի ալայ ասքէր սէվգ իթտի ճէպհէյէ նագլ իթտի, վէ օ հալտէ ավճըլարլա թօքճուլար կիւղել պիր աթէչ իտէրէք Մըսըր ասքէրինին Զէրնի-Գուրկանա տօզրու հարէքէթլերինի մէն իթտիլեր։

Պու էսնատէ Բէշիա բաշայա պիր խայլի իհթիյաթ ասքէրի վիրուա իթտիկինտէն, բաշայի միւշարիլէյհ սաղ ճիհէթտէ պուլունան պիրինճի թարութինօ թապուրունը էյիճէ սրգըշըրմաղա պաշլամագտա իտի։ պու մէվգիտէ մուհարէպէ բէք շէտտա իտի։ Մըսըր ավճըլարը՝ քիւլլիյէթլի գօլլարտան մուավէնէթ պուլարագ, Ռուս գօրտօնունա բէք եագլաշմագտա իտիլէր, լաքին մէզքիւր Ռուս գօրտօնունա տէրագապ եարտըմ Եէթիշէրէք, տիւշման գօլլարընն իւզերինէ շէտտա պիր աթէչ եաղըրըրլըգ, տիւշման տէֆաթլէ թէլեֆաթը վաֆիրէ իլէ կէրի շէքիլմէյէ մէճպուր իտիլի։

Ժէնէրալ Զիմմէրման թիւֆէնքվէ թօք սէսինի ալընճա, Զայիր-Օրմանտան Դարա-Քիլիսէնին սօլ թարաֆընա իւչ պաթարեա թօքլա իքի ալայ ասքէր սէվգ իթտի։ Ամենաբ պիր ալայը՝ օրատա սիրէրլենմիշ օլան Թիւրքլերտէն շէտտա պիր աթէչէ թէսատիֆ իտուպ գուվվեթլի պիր թիֆէնք մուհարէպէսինտէն սօնրա, ալայը մէզքիւր միրալայը պիր թապուր ասքերի իլերկյէ սալարարագ Թիւրքլերի էլենճիքտէն չըգարտը վէ քէնտիսի իշղալ իթտի։ Պու էսնատէ իքի ալայ տրակսն վէ գաղագ ասքերի՝ Ռուս բիյատէսինին արգա թարաֆընընա տօզրու թարրուզ իթմէքտէ օլան քիւլլիյէթլի պաշըպօզուգլար իւզերինէ հիւճում իտուպ, թար ու մար էյլէտի։ Էլենճիքի իշղալ իտէն թապուր, զապթ ու խսթիլատէն սօնրա, Զէրնի-Գուրկանա տօզրու եիւրիւմէյ տէվամ իթտի վէ ժէնէրալ Մանսէյ թարաֆընտան թային օլունան պիր նօգթատա մէվգի թութմուշ օլան պիր պաթարեա, 3000 մէթրօ մէսաֆէտէ պուլունարագ 17 ինճի ֆրգանընն իքինճի լիվասը իւզերինէ աթէչ իտէն Թիւրք պաթարեալարը իսթիւնէ աթէչ սաչմայա պաշլատը, վէ թութմուշ օլտուգլարը մէվգիյի թէրք իթմէյէ մէճպուր իթտի։

Թիւրքլէր իսէ Էլենճիք ճիհէթինէ կիտէն ալայըն սաղ ճիհէթինէ գարշը օլան խսթիհքեամթըն արգասընտա քիւլլիյէթլի ասքէր թօքլամըշ օլմաղլա, հիւճումէ պաշլայըպ իքինճի վէ իւչինճիւ պաթարեալար ալէյհինտէ աթէչ լճբա իթտիլեր։ Լաքին մէզքիւր ալայըն ավճըլարը՝ գօրտօնընարընը տէֆ իթտիլեր, վէ պու իքի պաթարեանընն աթէչինտէն թիւրքլեր աբաշ թաբաշ խսթիհքեամլարընն արգասընա սիրէրլենմէյէ մէճպուր օլտուլար։ Ագշամ սաաթ տէօրթտէ Օսմանը ասքերլերի պիւթիւն խսթիթ իւզերինտէ կէրի բիւսկիրտիլուպ, վէ Ռուսլարտան գօվալանըպ խսթիհքեամլարընն արգասընա սրպընտըլար։ Ռուպար տա խսթիհքեամթը մէզքիւրէյէ 1000-1200 ատըմ գալընճայա գատար թագիպ իթտի էր։ Պու մուհարէպէտէ Օսմանլըլարտան 600 գատար մաղթուլ վէ մէճրուհ պուլունուպ, Մըսըրը Զէքէրիա բաշա տախի պու գավկատա թէլէֆ օլտու։ Ռուսլարն թէլեֆաթը Թիւրքլերին թէլեֆաթը ղա եարը պէ եարը իտի։

Պու մաղլուպիյէթտէն սօնրա Բէշիա բաշա Բաղարճզտա տայանապիլեճէկինի մէմուլ իթմէտիկինտէն, պիլ ճիւմլէ օրտուսուլա պէրապէր վարնա իւզերինէ չէքիլտի։ Յունվար 27 ինճի կիւնիւ սապահլայըն ժէնէրալ Զիմմէրման պիր սիւրարի միւքրեզէսիյէ պէրապէր մէվգիի մեզքիւրէ տուխուլ իթտի վէ պիր խայլի թիւֆէնք վէ միւհիմմաթ պուլտու։ Բէշիա բաշա պունլարը նէ պէրապէր կէօթիւրմէյէ վէ նէ տախի պօզուպ խարապ իթմէյէ վագըթ պուլամմըշ իտի։ Թիւրքլէր մէքքիլաթ տէպզունա թաշվիլ իթմիշ օլտուգլարը իւչ ճամի իլէ պիր Էրմէնի քիլիսէնին աթէչ վերմիշլեր իտի։ Օրատա 250 եարալը վէ 70 տէ հասթա պըրագմըշ օլտուզլարընտան, պունլարը Գըրմըզը-խաչ հէբիմլերինտէն պիրի թէտավի իթտի։

Ռուս սիւվարիսինին արգասընտան չօգ կէչմէտի բիյատէ ասքէրի կէլտի վէ Բաղարճզլա հէվալիսինտէ եէրլէշտի։ Եօլլար՝ եաղմուրլարտան բէք չամուր օլտուղու իչիւն, Բաղարճզդատան 12 քիլօմէթրօ էօթէտէ Զայիր-Օրմանլէ Դարա-Քիլիսէտէ պրագրըմըշ օլան մէքքեարէլեր անճագ թէքմիլ յունվար 30 ունճու ագշամը ասքերին եանընա վարապիլտիլեր։

(Ցեվ-դ)

սաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տայիրէսի շիպէսի ըէիսի ըէշիա պէյէ ։

Տէրսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տայիրէսի շիպէսի ըիասէթի՝ շիպէի մէզքիւրէ ազաբնտան խալիլ պէյէ ։

Շիպէի մէզքիւրէ ազալրը՝ սիճիլ մէմուրին միւտիրի Լութֆի էֆէնտիյէ ։

Ալտիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի սիճիլ մէմուրին միւտիրլիյի՝ մէքթուպի գալէմի սերխալիֆէսի Էահէմ պէյէ ։

Մահքէմէի խաթինաֆ թիճարէթ գըսմի ազալրը՝ իւչիւնճիւ մահքէմէի թիճարէթ ազաբնտան Լաբիզ էֆէնտիյէ ։

Իւչիւնճիւ մահքէմէի թիճարէթ ազալրը՝ Տէրսաատէթ պիտայէթ մահքէմէսի իքինճի հուդուդ տաիրէսի պաշ միւմէյիզի Ալիսի Եֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աթէնս Հալա

Լօնտրա 21 հոկտ.

Բէասիլիայն վիրուս իսէն սոն խապէրլէրէ կէօրէ , Միհատան ալշան պիր թէլէկրաֆտա Պալա Հիսար գալաբնտա պիր լաղմ բաթլամբրուպ , 20 նէֆէր Խնկիլիզ ասքէրի թէլէֆ օլտուղու իչար օլունմուշ տուր ։

Բէասիլիայէ պէօյլէ տիկէր լաղմլար պուլունմասընտան տօլայը գօրգուլույօր ։

Բուսիալլարին գըշը կէչիրմէք իւզրէ Պահրը Հազդէզ (Կապից ծով) տօղրու չէքիտիքլերի խապէրի թէհագուզ իթմիշ տիր ։

Բարիզ 21 հոկտ.

Մաբէլլեղ կազէթասը միւտիրի մէսուլու Մ. Հունպէր մէհաքիմի թանգիր վէ Գօմիւնիս սիթայիշ խյէմիշ օլտուղունտան տօլայը , հապտա վէ ճէզայի նազտիկէէ հիքմ օլունմուշ տուր ։

(Պա-սոդոհ ԷԼԷՔ ԲԷԼԷԿՐՕՖԼԱ)

Բարիզ 22 հոկտ.

Նէյր օլունմուշ օլան հալատիսին մուղայիրի օլարագ , Մ. Պէյրինկ իլէ Մ. Պլինիէր անդարիպ Մըսըրա ապէսէթ իթմէէէճէլլէր տիր ։

Միւշարիէյհիմա՝ պարսն Համէրլի իլէ միւպաքէրէ իթմէք իւզրէ , բաղար լրթէսի կիւնիս Վիէննատա ապիմէթ իթմիշէր , վէ օրտան տախի Բարիզ տէօնէմէլլէր տիր ։ Միւշարիէյհիմա նոյեմբեր իպթիտասընտա Մըսըրա կիտէճէլլէր տիր ։

Վիէննա 22 հոկտ.

Մաճարիսթանտա մահսուլաթըն ֆէնա օրմասընտան տօլայը , Նիհայէթ տէրէճէյէ զարուրէթ հիքմիւնի իճրա իթմէքտէ տիր ։

Սպանիա տէվլէթինին ֆէվզէյատ սէֆիրի տիւզ տը Պայէն՝ տիւնքիւն խրէրաթօր հազրէթլէրի թարաֆընտան զատուլ օլունմուշ տուր ։ Սէֆիրի միւշարիէյէ , Արչիտուչս Մարի Քրիսթինին Սպանիա գրալը օն իքինճի Ալֆոնս իլէ ատը իպտիվասընը խրէրաթօր հազրէթլէրինտէն թալեպ իյլէմիշ տիր ։

Աթէնս Բէրիր

Լօնտրա 22 հոկտ.

Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա՝ մէսաիլի մուալլազայէ տայիր պու կիւնլէրէ Պապը Ալիյէ պազը թէպլիղաթը միւհիմմէ իճրա իթմիշլէր տիր ։

Թէպլիղաթը մէզքիւրէ միւհթէվիւեաթը հազրընտա հիչ պիր մալիւմաթ ալընմամըշ տուր ։

Անճագ թէպլիղաթը մէզքիւրէնին սուրէթը տօսթանէսէ օլտուղու մալիւմ տիր ։

Պապը Ալի սուրէթը մաթլուպսէ թէէմինաթ վէրմիշ օլուսլ , թէէմինաթը մէզքիւրէսէ անպաշլըղընա կէօրէ , կալսա կէրէք մալիյէ բանպարընճա վէ կէրէք Նունան մէսէլէսի իչուն բելիթիգա թէպսիլ օլունմուշ տուր ։

Վիէննա 22 հոկտեմբեր

Հիւքիւմէթ , Մաճարիսթանդն միւսթէլիթի նահիյէլէրինտէն բաբօրթ օլար արմշ տուր ։

Մէզքիւր բաբօրթօլար մէալինտէն անլաշլրտրընա կէօրէ , Մաճարիսթանտա մահսուլաթըն ֆէնա օլտուղու ճիհէթլէ , մէզքիւր իւքէսէկ պէօ-յիւք պիր զարուրէթ հիքմ իթմէքտէ , վէ պիր զարթըզ գուհո ըինտէն զօրգուլմագտա տուր ։

Պիշարէկեռնա իսանէ իթմէք իչուն հիքիւմաթը մահալլէսի թարաֆընտան թէտապիրի ֆէվգէլատէ իթթիխաղ օլունմուշ տուր ։

Քէզվիք պու սրապտէ խուսուսի իսանէ տէֆթէրլերի տախի քիչատ օլունմաճագ տուր ։

Պէրլին 22 հոկտ.

Բրուսիա տէվլէթի նահիյէլէրինին մուխթարլիյէթը իտարէսինէ տայիր օլան գանունը էսասի պէնտէրինի թատաիլ իթմէք իւզրէ , բարլամէնթա օրտա եադրնտա պիր լայիհա վիրմէքէ պիր։ Սաղ թարաֆի ազալրը կէչէն սէնէ թազսիմի իտարէ ատուլինին իթթիխազընա տայիր դատրալ օլունան թէտապիրին իլղասընը արզու իթմէքտէ տիրլէր ։ Գանունը էսասիսէ թատիրի թէքլիֆ օլունան մէվատտատ սայիրէ , պիւտճէնին Բրուսիա բարլամէնթօսունտա թէտգիգինէ տայիր տիր ։ չիւնքի պիւտճէնին էքսէր ֆասըլլարը թօրտան գապալ օլունարադ , թէֆէրրուաթընը թէտգիգինէ կիրիչիմէէր ։

Բէթերսպուրկ 23 հոկտ.

Լօրա Սալիզպիրի թարաֆընտան ախիրէն իյրատ օլունան նութգա , վէ պիկասասա նութգը մէզքիւրընը Շարդ մէսէլէսինէ տայիր օլան գըսմընա , Ռուս կազէթալարը պիլ իթթիհատ նէֆրէթ կէօսթէրիյօրլար ։

Պու սատաֆքի Մեհմէտ Օֆիմէէ նամ բէսմի կազէթա տախի պիր պէնտը մախսուս տէրճ իսէրէք , նութգու մէզքիւրու չէպտէն մուախէզ իտիյօր ։

Մէզքիւր կազէթա տէէօր քի , «Ինկիլթէրրա խարիճկէ նազարընդն իչուլու նութգու՝ Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա տէվլէթլերի արասընտա էմնիյէթպազլը օլաճագ պիր թէպլիղ վէ միւնասէպաթ թէէսիս իսէպիլմէկէ տալա միւսայիտ տէյլի տիր ։»

ՐԷՍՄԻ

Ամյոն վէ Ամանա վիլայէթլէրիյէ Թրհալա սանճաղընտան մատտա մահալլերճէ պու սէնէ մահսուլաթըն պերէքէթսիզլիկինտէն տօլայը , իչուլու մահալլերտէն մէմալիքի էճնէպկիյէյէ զախիրէ իխրաճընընն մէնի , վէ միւթէֆերրուաթընն իճրասը հազդրնտա մէճլիսի մախսուսը միւքելլաճա վերիլէն դարարը հավի քէչիրէ օլունան թէլէկրաֆնամէնին սուրէթի տիր ։

3 Թշրին էվվել 95 Թարիխիյէ թատիմէն վիլայաթէ վէ միւթադիլնն իտարէ օլունան մաթտարրըֆլըղարա եաղլան թէլէկրաֆնամէի սամի սուրէթի տիր ։

Պու սէնէ զախիրէճէ կէօրիւնէն իհթիյաճէ մէպնի օրտանտ վէ տահա պազը մահալլերտէն տիյարը էճնէպկիյէյէ զախիրէ իխրաճընընն մէնի մէճլիսի միւքելլա դարարը-լա թէնսիպ օլունմուշ տուր ։

Շու դատար քի , մէմալիքի Մահրուսէէնին պիր մահալլինտէն տիկէր մահալլինէ զախիրէ նագլ ճայիզ օլտուղու կիպի , իլանը մէմնուիյէթտէն էվվել սուրէթը բէսմիյէտ գօնթրաթօյա մէրպութ օլան զէխայիրին գօնթրաթօ սէնէտաթը՝ իլանը մէմնուիյէթտէն էվվել ադա օլունտուղու հիքիմէթը մահալիյէճէ մուսատտագ օլտուղու , վէ սէնէտաթը մէզքիւրէ տախի իչուլու թէլէկրաֆնամէնին վիւսուլինտէն իթթիպարէն օն կիւն իչինտէ իպրաղ խիլիյի հալաէ , անլէրին հավի օլտուղու զէխայիրին նագլ ու իխրաճընա միւմանաաթ օլունմայաճագ տըր ։ Հիքիմէթճէ մուսատտագ օլմայան գօնթրաթօ սէնէտաթընն հազդաթէն իլանը մէմնուիյէթտէն մուգատտէմ ադա ու թանդիմ խիլիյի իսպաթ օլունմատրդճա դապալ օլունմայաճաղը կիպի , իլանը մէմնուիյէթտէն էվվէլ թանդիմ օլունան սէնէտաթ տախի , թաեին օլունան օն կիւն զարֆընտա իպրաղ խիլիմէսիյի թագտիրտէ ըետա օլունաճագտըր ։

Քեզ ։

Ամանա վէ Այտըն վիլայէթլերիյէ Թրհալա միւթասարրըֆընա ։

Ցու սէնէ օրատան խարիճէ զախիրէ իխրաճընատա պէհա օլմասը-ղը ճէրէեան իտէն մուխթէրէմէն միւսթէպան օլմասը իլէ , տիարը էճնէպկիյէճէ զախիրէ իխրաճընա միւմանաաթ օլունմամասը մէճլիսի վիւքելա դարարը իլէ թէնսիպ օլունարադ , էյֆիյէթ ըուսումաթ էմանէթինէ վէ սէֆարէթլերէ պիլտիրիլմիշ տիր ։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Արարատեան ընկերութեան կողմէ այս օրերս հրատարակեալ երրորդ Տեղեկագրոյն մէջ կրօնական ժողովը մեկնութեան կարօտ ինչ ինչ կէտեր դանելով , այս մասին հարկ դատեց բացատրութիւն պահանջել ընկերութեան Գործադիր ժողովէն , որ փութաց իւր պատասխանագրով լուսաբանել բնագատութեան նիւթ եղած կէտերը ։

Այս բանագրութեամբ կրօնական ժողովը յանդուգն համարելով խնդիրը , արժան կը համարի Ի պաշտօնէ հրատարակել Գործադիր ժողովոյ բացատրութեանց դիրն , որ ահաւասիկ ։

10 Հոկտ. 1879

Ի Կ. Պոլիս

Կէօչէ օղլու խան. Ղալաթիա

Արարատեան Ընկ. Գործ. ժողով

Ամենապատիւ

Սրբազան Պատրիարք Հայր

Նախ. Կրօն. Ժող. Ազգ. Վարչութեան

Պատկառելի ժողովդ բացատրութիւն խնդրած լինելով Արարատեան ընկերութեան վերջին տեղեկագրի 10դ. երեսի տողերուն նկատմամբ թէ «Երրորդ տարին աշակերտը կ'սկսի ճանաչել Ղրիստոս իբր բարոյական մարդ» կը փութամք գրաւոր հաղորդել այն բացատրութիւնը զոր ներկայացուցի արդէն պատկառելի ժողովդ ։

Այդ հատուածին մէջ գրանուած «Իբր բարոյական մարդ» ասացուածը , Հայերէնի յատուկ յեղաշրջման օրինօք կը վերաբերի ոչ թէ Քրիստոսի այլ աշակերտին զոր նոյն Տեղեկագրի 8դ. էջն ալ կը Նկատէ «Իբր Հայ , իբր Քրիստոնեայ և բարոյական մարդ» հետեւաբար քննադատեալ հատուածը պէտք է իմանալ «Երրորդ տարին աշակերտը՝ իբր բարոյական մարդ կ'սկսի ճանաչել Ղրիստոս» ։

Մատուցանելով Ձեր բարձր Սրբազնութեան մեր խորին յարգանքն ։

Մնամք

Ի Դիմաց Արար. Ընկ. Գոծ. Ժող.

Ամենադպիր

Աբէլ Աբէլեան

Ց. Գ. Կը փութամք նաեւ յայտնել 'ի պատասխանի ինչ ինչ դիտողութեանց թէ 9դ. երեսի մէջ յիշատակուած «Ազանդական դրութիւնը» իմանալու է ուսուցանելու ազանդական դրութիւն և թէ 10դ. երեսի «Յորութեամբ» բառը , խրթնաբանութեամբի իմաստով գործածուած է ։

Ամենադպիր Գործ. Ժողով.

Աբէլ Աբէլեան

Մեծ. մրագիր ,

Պարոք կը համարիմք ծանուցանել Պարզասէր Հայուհեաց ընկերութեանս հանդէպ անդամուհեաց թէ հոկտ. 7 'ի Ն. վարդուհեան վարժարան դումարած ժողովոյն մէջ՝ ընկերութեանս Ցնորէն ժողովոյ կողմէն Ընդհ. ժողովոյ և Ա. ատենապետի նկատմամբ բողոքագիր մը մատուցուած լինելով առ Ընդհ. ժողովն , քանէկոյ բացարձակ աւանդութեամբ Նրպատասխանոր դատուեցաւ պաշտօնական ընել զայն , որոյ փոխան ընտրուեցաւ Տիկին Աշնիւ Կ. Ալբանճեան 'ի զարգացումն և յառաջադիմութիւն ընկերութեանս։ Նաև Տնօրէն ժողովոյ կողմէն կանոնագրի վերաքննութիւն առաջարկուելով մեծաւ հաւանութեամբ ընդունեց Ընդհ. ժողովս և պատրաստեալ կանոնագիրն քննեց ու վաւերացուց ։

Արդ խնդրեմք , մեծ. խմբագիր , որ երկոտդիս Ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ անկիւն մը չնորհել բարեհաճիք ։

Ի դիմաց Պարզասէր Հայուհեաց ընկերութեան Ընդհ. Ժողովոյ ։

Ամենադպիր Բ. Ամենապետ

Եղբ-ոհ Նազանի Եղբ-ոհ Մոսէսի

10 հոկտ. 1879

Սամաթիա

Իսկիւտար , Նոր թաղ

9 Հոկտ. 1879

Տէր ։

Պարզասիրաց Միութեան ընդհ. ժողովը արտաքոյ կարգի նիստ ունի յառաջիկայ կիրակի 14 հոկտ. ի շնորհան Ազգ. վարժարան Իսկիւտար ։

Ամանը պէտք բացուի ի ժամ 6 և պիտի փակուի ի ժամ 10 ճիշդ։ Ուստի կը հրաւիրեմք հրապարակաւ ժողովոյս՝ այն բոլոր պարզասէր Հայուհիք որ մեզ անձնօթ ըլլալով հրաւիրուած չէն դիւանէս ։ Ոմ որ պարզ ըլլալու միտումն ունի և կուզէ մասնակցիլ Պարզասէր Միութեան , կրնայ ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրը նշանակեալ տեղը և իւր ազատ կարծիքը յայտնել մտէրներուն ձեւակերպութեան համար ։

Ուստի , խմբագրապետ Տէր , ի գիտութիւն բոլոր պարզասիրաց զայս հրատարակելիդ կը խնդրեմք ։ Մնամք յարգանօք

Պարզ. Միութ. Ընդհ. Ժող.

Ամենադպիր Ամենապետ

Վերջինն Պ. Թոքմաճ Եղբ-ոհ Պ. Թոքմաճ.

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Վերջնական որոշում «մտելի» ։

Բ. Ընթերցումն կանոնագրութեան և հաստատութեան ։

Գ. Ընտրութիւն ժողովատեղոյ։

3—3

ԻԼԱՆԱԹ

Սեպտեմբերի , Զատիկ Եղբայրաց Եղբ. Ազգ. Հիւանդանոցի Ս. Աստուածածնայ Հիւանդասենեակի Տիկնանց Ընդհանուր Ժողովոյ մէջ՝ ընկերութեան